

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt torsdag den 5. december 2024

Sag 20/2024

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Mette Grith Stage, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt kendelse af Retten i Svendborg den 4. december 2023 (R5-2255/2023) og af Østre Landsrets 7. afdeling den 9. januar 2024 (S-3368-23).

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Oliver Talevski, Lars Apostoli og Kristian Korfits Nielsen.

Påstande

T har nedlagt påstand om, at landsrettens kendelse ændres, således at det ikke godkendes, at der skete en midlertidig inddragelse af hans førerret.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse af landsrettens kendelse.

Sagsfremstilling

Den 1. juni 2023 læssede T flere tons kartofler af på motorvejen ved Kolding og på Storebæltsbroens lavbro i vest- og østgående retning. Han blev efterfølgende anholdt, og han fik inddraget sit kørekort.

Samme dag blev T fremstillet i grundlovsforhør ved Retten i Svendborg. Han blev varetægtsfængslet, idet retten fandt, at der var begrundet mistanke om, at han havde gjort sig skyldig i overtrædelse af straffelovens § 184, stk. 1, § 193, stk. 1, og § 252, stk. 1, samt færdselslovens § 3, stk. 1, § 9, stk. 1, og § 15, stk. 1. Af Ts forklaring under grundlovsforhøret fremgår bl.a.:

”Sigtede erkendte det faktiske forhold i relation til, at han har læsset kartofler af på henholdsvis motorvejen Kolding mod Skærup og på vejbroen/tilkørslen til vejbroen. Sigtede gjorde gældende, at det er gjort på en sådan måde, at det ikke skulle volde risiko og fare for de mennesker, der var der, fordi han har stoppet trafikken fuldstændigt, inden han begyndte at læsse af, og dermed er al trafik helt nede i 0-fart. Det er ikke gjort for hverken vindings skyld eller på en særlig hensynsløs måde. Sigtede har haft forsæt til at forstyrre færdslen, men overtrædelse af straffelovens § 252 og særlig hensynsløs kørsel i færdselslovens § 118, stk. 10, jf. stk. 1, nægtes.

Sigtede nægtede sig skyldig i de øvrige sigtelser vedrørende overtrædelse af straffeloven, idet det foreliggende forhold ikke falder ind under de pågældende bestemmelsers anvendelsesområde.

Sigtede erkendte sig skyldig i overtrædelse af færdselslovens § 3, stk. 1 og § 15, stk. 1, men nægtede sig skyldig i overtrædelse af samme lovs § 9, stk. 1.

Sigtede forklarede om *forhold 2*, at han ikke kan komme uden om, at det var bevidst, at han tippede nogle kartofler på vejen. Det er en politisk ting. Han kørte fra Kolding-siden op mod Vejle. Da han var kommet et godt stykke op, kørte han ud midt på vejen og slingrede lidt. Det var måske ikke det helt rigtige at gøre, men han tog farten helt af. Han holdt helt stille til sidst. Han fik bremset trafikken ned stille og roligt over et par kilometer og holdt helt stille. Han var ude for at lukke bagklappen op for, at kartoflerne kunne komme ud. Han holdt således helt stille, og al trafikken bag ham holdt stille. Der var faktisk ved at være temmelig lang kø, inden han tippede kartoflerne og kørte. Han vil tro, at han bremsede op over et par kilometer. Han kørte 80 km/t og tog farten stille og roligt af. Dette gjorde han, da der var biler bagved ham. Der var ingen, der overhalede, idet han kørte ude midt på vejen. Der var ingen, der prøvede at slippe forbi. Der var ingen trafikanter, der gjorde noget ved det. Han tænkte, at der garanteret ville komme nogen flyvende ud og ville slås, men de sad bare og kiggede inde i bilerne. Det forbavsedede ham. Der var nogle, der kørte alligevel, idet kartoflerne ikke spredte sig til at dække begge vejbaner helt, som sigtede havde håbet på. Nogle personbiler nåede derfor at komme udenom enten ved at køre i nødsporet eller helt inde ved midter-autoværnet.

Adspurgt, hvordan kartoflerne fordelte sig, forklarede sigtede, at han kørte på midterstriben af de to vejbaner, og kartoflerne lå sådan set bare lige der. Det var et tyndt, tyndt lag, der dryssede ud. I hvert fald med en personbil kunne man både komme højre og venstre om. Hans hensigt var, at de ikke skulle kunne komme forbi, netop på grund af fare og gene og liv og lemmer. Det var fuldt bevidst, at det skulle foregå på den måde. Hans ønske var, at kartoflerne skulle være fordelt lidt mere, så der havde været mere spærret, og så folk ikke ville kunne komme forbi. Målet var, at hele vejbanen skulle være dækket. Han lagde kartoflerne over en strækning på ca. 50 meter. Der var tale om en forvogn fuld af kartofler, dvs. ca. 8 tons. Han tømte hele ladet. Den røg helt i top, så den blev tømt. Det var et tiplad på en almindelig forvogn. Han kan styre tipladet inde fra kabinen. Han kunne således tippe den inde fra kabinen.

Adspurgt, hvorfor han skulle ud af bilen for ligesom at åbne, forklarede sigtede, at bagklappen ikke er automatisk. Den skal manuelt åbnes for, at kartoflerne kan komme ud. Det er ligesom en container til haveaffald med to låger.

...

Det skal nok passe, at forholdet i Kolding skete omkring kl. 04.30. Det var i hvert fald efter kl. 04.00.

...

Adspurgt af retten forklarede sigtede, at han er direktør i firmaet X A/S. Han kører også selv, stort set hele tiden. Det var en af hans chauffører, der havde stillet lastbilen det pågældende sted.

...

Han parkerede sin sølvgrå Volvo i Nyborg og satte sig ind i lastbilen. Han var på Nyborg-siden på dette tidspunkt. Han kørte mod Korsør og nåede betalingsanlægget, hvor han kørte igennem, hvorefter han kørte mod Fyn igen. Han læssede ikke kartofler af, da han kørte mod betalingsanlægget. På Korsør-siden holdt han ind og satte kæder på, så han var sikker på, at bagklappen ikke faldt helt af, når han åbnede. Det var for en sikkerheds skyld. Det kan ske, at man er meget uheldig. Bagklappen åbner automatisk, når man tipper på en sættevogn, men den kunne lave nogle forstyrrelser, som man ikke har lyst til, så derfor sikrede han det, inden han kørte mod Fyn. Kartofflerne var i en sættevogn, der var sat på lastbilen. Det hedder en "track trailer" på fagsprog.

Han kørte herefter som nævnt den anden vej igen mod Fyn. Han åbnede ikke ladet, før han [var] kommet et godt stykke over på lavbroen. Han bremsede trafikken ned på samme måde som sidst. Trafikken holdt helt stille. Han bremsede nok trafikken ned over et par kilometer, dvs. fra Sprogø og ud til, hvor de første kartofler lå. Det var nok over 2-3 kilometer, at han tog farten stille og roligt af. Han husker ikke, om der var nogle biler, der nåede at smutte forbi, men det kan godt ske. Han åbnede ladet og tippede det op, så det stod oprejst. I sidespejlet kunne han se, at kartoflerne kom ud, men han aner ikke, hvor mange kartofler, der var på. Han vil anslå, at der var tale om 10 tons på denne strækning. Han tror ikke, at han holdt helt stille på lavbroen, men det var i hvert fald langt under 10 km/t. Han har nok været nede på 5 km/t. Det kan godt være, at lastbilen trillede. Han havde ikke trukket håndbremsen. Det var i hvert fald sådan, at folk stort set holdt helt stille, da han gik i gang med at læsse kartofler af. Der var overhovedet ingen i høj fart bag ham. Der var en del kø. Han vil tro, at der var 10 biler i hvert spor i kø. Der har således været mulighed for at blive holdende, som egentlig var hans hensigt. Han husker ikke, om han fik indsigt i, hvordan folk reagerede bag ved ham. Der var én, der kom op på siden og dyttede og pegede, at der var noget galt. Sigtede vinkede bare til ham, at han skulle køre. Det var en af de første, der nåede at slippe udenom. Den pågældende har troet, at der var tale om et uheld. Sigtede kørte videre med tippet lad, men husker ikke over hvor lang en strækning. Han var på vej mod Fyn med kartoflerne. Han går ud fra, at han nåede at læsse alle kartoflerne af. Herefter sænkede han ladet og kørte videre til Fyn. Han kørte af ved den første afkørsel ved Knudshoved. Der havde han en anden trailer, der var læsset med kartofler til at stå, og som han byttede.

Adspurgt af retten, hvor lang strækningen med kartofler var på lavbroen, forklarede sigtede, at det kan han ikke sige. Det var nok 100 meter. På et tidspunkt var det som om, at det stoppede til, så han sænkede ladet, idet han troede, at det var tomt. Han kunne imidlertid mærke, at der var læs på, så han tippede igen. Det kom derfor ligesom i to punkter, men han kan ikke sige længden på strækningen. Det var i hvert fald 100 meter med

kartofler første gang, hvor han tippede. Herefter kom der et stykke uden kartofler, og så var der ca. 200 meter med kartofler det næste sted. Det hele var på lavbroen.

Han holdt midt på lavbroen, da han tippede, ligesom han gjorde i Kolding, således at han spærrede begge vejbaner. Han havde ikke mulighed for at se, om kartoflerne fordelte sig bedre på broen, men han kunne godt se, at nogle små kartofler hoppede lidt, og at der røg lidt over under midter-autoværnet. Han troede faktisk, at der var en kant under midter-autoværnet, så der ikke kunne komme noget til den anden side, men der strøg en lille smule derover. Det var nogle ganske få. Kartoflerne faldt bedre ud, end de havde gjort i Kolding. Meningen var at spærre, så man på grund af kartoflerne ikke kunne komme forbi eller i hvert fald skulle køre meget, meget langsomt igennem. Han tror, at han kørt[e] lidt zig-zag for at fordele kartoflerne bedre ud.

Han kørte som nævnt ind ved den første afkørsel ved Knudshoved. Han kørte ind over for campingpladsen, hvor han havde aftalt at bytte en trailer. Der stod en trailer, som var læsset. Han satte den tomme, tog den fulde og kørte op og mod Sjælland igen. Aftalen om at bytte var lavet med hans chauffør...

Da sigtede havde taget den nye trailer på, kørte han op på tilkørslen mod Sjælland ved Knudshoved. Han kørte op og holdt helt stille, så trafikken var helt nede i fart. Han ved ikke, om de holdt helt stille, men det gik meget langsomt. Skulle man køre ind i kartoflerne, sker der ingenting på grund af den lave fart. Sigtede tippede herefter ladet. Ved en skiltebro var han nødt til at sænke ladet for at komme under. Han tippede igen et stykke længere ude. Han husker ikke, hvor langt han nåede med traileren. Han ved ikke med sikkerhed, hvor mange tons, der var i traileren, men han vil tro, at der nok var 15-17 tons...

Sigtede kørte videre mod Sjælland med ladet oppe. Da den var tom, sænkede han ladet. Det kan godt ske, at han har ført ladet op og ned flere gange. Det er ikke unormalt, at der sidder sådan en prop, så han er lidt i tvivl om, om traileren er tom. Det kan godt være, at han tippede den op en gang mere. Når den er højt oppe, kan der godt være fare for, at den rammer ind i skilte, hvis der er nogle skilte, men det var der ikke på det pågældende sted. Han sænkede traileren på det sted, hvor der var et skilt. Han læssede ca. 15-17 tons kartofler af. Han lå midt på vejen og slingrede lidt derudaf for at få kartoflerne til at sprede sig. Han kørte ikke vildt stærkt, mens han tippede traileren. Det blæste en vældig vind fra nord. Det var stadigvæk planen, at kartoflerne skulle ligge over hele vejbanen.

Han kørte herefter videre mod Sjælland. Lidt før betalingsanlægget kom der en patruljevogn op på siden af ham. De blinkede til ham. Han tænkte, at der ikke var grund til at genere trafikken mere end højst nødvendigt. Han valgte derfor at fortsætte og kørte op på rastepladsen ved Korsør...

Det var både bevidst ved Kolding og ved de to omgange ved lavbroen. Hans bevægelse skyldes utilfredshed med regeringen i bund og grund, men hovedsageligt L 74, der skulle til tredje behandling i dag. Det handler ikke bare om afgift på lastbiler. L 74 giver grundlag for kilometerafgift på alle køretøjer...

Der blev afspillet video – aflæsning af kartofler mod vest – tidsangivelse 06.28.48-06.30.00.

Sigtede forklarede, at personen, der sidder i personbilen på videoen, vinkede til ham som for at signalere, at der var noget galt. Det kan han huske. Han havde holdt helt stille eller været helt nede på mellem 0-5 km/t, inden personbilen signalerede til ham. Inden han begyndte at tippe, havde han været nede og holde helt stille, dvs. mellem 0-5 km/t.

Adspurg, om han havde indsigt på den næste bilist i sidespejlet, den sorte bil, forklarede sigtede, at han havde set denne. Han kørte ikke længere ud, end bilisten ville kunne komme forbi, hvis han ville. Der var et hjulsæt over strengen, men der kunne sagtens gå en personbil forbi. Det var intet problem. Inden alt det her skete, havde de været nede og holde stille. Han har gjort alt, hvad han kunne, for at der ikke var nogle, der skulle komme galt af sted. At bilerne susede ud og kørte i det bagefter, kan han ikke holde for.

Han er enig i, at da han var ovre på den anden side, så lå kartoflerne der stadigvæk i den ene side, og at der kom biler kørende bagfra. Han havde dog bremset dem ned forinden. Han er enig i, at trafikken ikke stoppede fra Fynsiden.

Forsvareren bemærkede, at folk vidste – fordi de havde været bremset ned at nu begyndte man at køre ind i nogle kartofler på egen risiko. Man kan se, at der ligger 2-7 stykker ud over kørebanen i den anden side, men det havde ingen betydning.

Sigtede forklarede videre, at han overhovedet ikke har noget at gøre med den sorte bil, der kom op på siden af ham. Det var denne bilist, der prøvede på at fortælle sigtede, at der var noget galt bagude. Bilisten kom på et tidspunkt helt op på siden af førerhuset og rakte hånden over og dyttede og gjorde ved. Bilisten signalerede, at der var noget galt. Han aner ikke, hvem bilisten er. Den sorte bil lå på hans venstre side, men kom så om foran sigtede og prøvede på at bremse ham ned. Bilisten prøvede på at advare sigtede om, at der var noget galt - ligesom at sigtede ikke vidste det. Det har sikkert været en utilsigtet hændelse i bilistens hoved. Bilisten lagde sig i højre side efter at have overhålet. Sigtede dyttede bare og fortsatte, og så opgav bilisten det.

Hvis man har bare lidt sund fornuft, så kører man ikke igennem sådan noget. Omvendt tipper man vel heller ikke, hvis man har sund fornuft.

Der blev afspillet videosekvens – kørsel mod øst – tidsangivelse 06.45.

Sigtede forklarede, at man kan se, at han sænker ladet ved skiltebroen. Man kan også se, at han var nede og holde næsten stille. Der kom en hvid varevogn bagfra. Han synes ikke, at han har haft noget at gøre med, at den øvrige færdsel ligger et stykke tilbage på videoen. Der, hvor han tipper i videoen, var første gang, at han gjorde noget i den retning. Han var lige kommet op ad tilkørslen. Der kom en hvid kassevogn, som holdt stille, og han satsede på, at det var den, der fik bremset trafikken helt ned. Bilisten holdt også ind til siden. Han har ikke haft noget at gøre med bremsning af den trafik, der ses bagest på videoen. Han har ikke haft mulighed for at gå ud af lastbilen som ved Kolding. Han har ikke haft noget at gøre med de lastvognstog, der ses på videoen. Det var i trafikradioen allerede forinden, at han kom fra Sjællandssiden og skiftede trailer, at der var kartofler på begge sider på lavbroen. Det var fordi, at der i vestgående retning var

nogle kartofler, der var trillet over. Der var trillet nogle over i vestgående retning. Han er ret sikker på, at det var i radioen, og det kan være derfor, at de tog farten af, hvis de har taget farten af. Kassevognen holdt stille, så trafikken var standset. Det var det, der var planen med det.”

Den 20. juli 2023 orienterede Fyns Politi T om, at hans førerret var inddraget med virkning fra den 1. juni 2023. Af brevet herom fremgår bl.a.:

”På baggrund af kørselsforløbet den 1. juni 2023, hvorunder De er sigtet for overtrædelse af færdselslovens § 3, stk. 1, § 9, stk. 1 og § 15, stk. 1, samt straffelovens § 134a, § 184, stk. 1, § 193, stk. 1 og § 252 informeres De hermed om, at Deres kørekort, og dermed Deres førerret, blev inddraget den 1. juni 2023. De må derfor ikke længere føre motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort.

Efter færdselslovens § 130, stk. 2, kan De forlange denne afgørelse om inddragelse af førerretten indbragt for retten, hvis De mener, at politiet ikke er berettiget til at inddrage førerretten under sagens behandling.”

Ved kendelse af 4. december 2023 ophævede Retten i Svendborg politiets beslutning af 20. juli 2023. Af kendelsen fremgår bl.a. følgende:

”Forklaring

T har forklaret, at han bor i X-by. Den nærmeste købmand ligger 5 km væk. Han har behov for sit kørekort for at kunne komme rundt. Han cykler rundt, og ellers kører hans kæreste ham rundt. Det er hun ved at være træt af. Han har to drenge i en deleordning. Drengene skal hentes og bringes. Den ene dreng går på efterskole 100 km. fra X-by. Det er hans kæreste, der bliver nødt til at køre drengene. Indtil den 1. juni 2023 levede han af at køre lastbil, men han har ikke længere en lastbil og er derfor uden indtægt. Han ved ikke, hvordan han skal betale næste termin.

Anklageren afspillede videoovervågning fra Storebæltsbroen. Under afspilningen forklarede sigtede, at han er ejer af den hvide personbil af mærket Volvo, som blev ført af en anden person. Han er ikke ejer af den hvide personbil af mærket Renault. Begge personbiler sørgede for at bremse trafikken ned, inden der blev hældt kartofler ud på kørebanelen. Han troede, at han havde tømt hele ladet for kartofler, da han kørte videre med lastbilen. Det var med vilje, at han ikke hældte kartofler i nødsporet, idet han ønskede at tage hensyn til eventuelle udrykningskøretøjer. Det var helt bevidst, at han brugte kartofler til aktionen.

Kartofler skader ikke miljøet og påfører ikke skader på biler. Ingen kartofler kom flyvende over i den modsatte vejbane. Kartoflerne trillede. Det er ikke farligt for en personbil, der kører 110 km/t at blive ramt af en kartoffel. Der var ingen sten i kartoflerne, idet han havde bestilt kartofler uden sten. Der var ikke tale om foderkartofler, hvor der kan være sten imellem kartoflerne.

...

Retten's begrundelse og afgørelse

...

Førerretsinddragelse

Det fremgår af færdselslovens § 130, stk. 1, at politiet midlertidigt kan inddrage førerretten, hvis politiet skønner, at betingelserne for ubetinget frakendelse af førerretten foreligger.

Det fremgår endvidere af kørekortbekendtgørelsens § 102, stk. 1, nr. 4, at politiet skal inddrage det originale kørekort midlertidigt, hvis politiet skønner, at betingelserne for ubetinget frakendelse af førerretten foreligger og ved beslutning om sigtelse for forhold, der kan medføre ubetinget frakendelse af førerretten i medfør af bl.a. færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 4.

Endvidere fremgår det, at kørekortbekendtgørelsens § 102, stk. 3, at skønnes betingelserne for ubetinget frakendelse af førerretten at foreligge, men er dette ikke utvivlsomt, kan midlertidig inddragelse af det originale kørekort kun ske mod samtidig udstedelse af et midlertidigt kørekort.

Uanset den alvorlige sigtelse finder retten, at politiet burde have udstedt et midlertidigt kørekort til T ved inddragelse af det originale kørekort, idet det ikke er utvivlsomt, at betingelserne for ubetinget frakendelse af førerretten foreligger.

Retten lægger herved vægt på, at det følger af praksis, at der typisk alene sker midlertidig inddragelse af førerretten i klare tilfælde som f.eks. ved spirituskørsel efter indhentelse af den retskemiske erklæring om promillen.”

Den 4. december 2023 kærede anklagemyndigheden Retten i Svendborgs kendelse. Kæren blev ikke tillagt opsættende virkning, hvorfor T den 15. december 2023 fik udleveret et midlertidigt kørekort.

Ved kendelse af 9. januar 2024 ændrede landsretten Retten i Svendborgs afgørelse, således at den midlertidige inddragelse af Ts førerret godkendtes uden samtidig udstedelse af et midlertidigt kørekort. I landsrettens præmisser hedder det:

”T har under grundlovsforhøret den 1. juni 2023 i Retten i Svendborg erkendt at have læsset betydelige mængder kartofler af på vejbanen i begge retninger på lavbroen på Storebæltsbroen og på motorvejen ved Kolding. Efter sin forklaring havde han ikke til hensigt at optræde hensynsløst, men alene at forstyrre færdslen.

T blev ved grundlovsforhøret varetægtsfængslet frem til den 15. juni 2023, idet retten fandt, at der var begrundet mistanke om, at han havde gjort sig skyldig i overtrædelse af

straffelovens § 184, stk. 1, § 193, stk. 1, § 252, stk. 1, og færdselslovens § 3, stk. 1, § 9, stk. 1, og § 15, stk. 1. T blev efter det oplyste løsladt fra varetægtsfængsling den 12. juli 2023.

Den 20. juli 2023 inddrog Fyns Politi Ts kørekort med virkning fra den 1. juni 2023 med henvisning til kørselsforløbet.

Det følger af de almindelige bemærkninger til lov nr. 534 af 27. marts 2021 (Skærpet indsats mod vanvidskørsel), at kørsel omfattet af færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 4, hører under begrebet vanvidskørsel. Det fremgår således:

”...

På baggrund af oplysninger fra politiet og anklagemyndigheden er der i lovforslaget foretaget følgende afgrænsning af de færdselsovertrædelser, som betegnes som vanvidskørsel:

- uagtsomt manddrab under særligt skærpende omstændigheder (straffelovens § 241, 2. pkt.),
- uagtsom forvoldelse af betydelig skade på nogens legeme eller helbred under særligt skærpende omstændigheder (straffelovens § 249, 2. pkt.),
- forsætlig forvoldelse af nærliggende fare for nogens liv eller førlighed (straffelovens § 252, stk. 1),
- særlig hensynsløs kørsel (færdselslovens § 118, stk. 10),
- kørsel med en hastighedsoverskridelse på mere end 100 pct. ved kørsel med over 100 km i timen,
- kørsel med en hastighed på 200 km i timen eller der over, og
- spirituskørsel med en promille over 2,00.

...

Transport- og Boligministeriet vil herudover foranledige, at kørekortbekendtgørelsens § 100 ændres, så det sikres, at politiet straks skal inddrage førerretten administrativt frem mod straffesagen i sager, hvor føreren sigtes for de færdselsovertrædelser, der er omfattet af ovenstående definition af vanvidskørsel.

...”

Af dagældende bekendtgørelse nr. 1843 af 22. september 2021 om kørekort (kørekortbekendtgørelsen) fremgår bl.a.:

”§ 102. Skønner politiet, at betingelserne for ubetinget frakendelse af førerretten eller retten til at føre lille knallert foreligger, skal det originale kørekort i følgende tilfælde midlertidigt inddrages:

...

- 4) Ved beslutning om sigtelse for forhold, der kan medføre ubetinget frakendelse af førerretten i medfør af færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 4, 10 eller 11.

...

Stk. 3. Skønnes betingelserne for ubetinget frakendelse af førerretten eller retten til at føre lille knallert at foreligge, men er dette ikke utvivlsomt, kan midlertidig inddragelse af det originale kørekort kun ske mod samtidig udstedelse af et midlertidigt kørekort, jf. dog stk. 4.”

Ved at have foretaget aflæsning af kartofler som anført i sigtelsen og efter Ts forklaring under grundlovsforhøret tiltræder landsretten det af politiet foretagne skøn, hvorefter betingelserne for ubetinget frakendelse af førerretten er til stede, og at der derfor skal ske midlertidig inddragelse af det originale kørekort, jf. kørekortbekendtgørelsens § 102, stk. 1, nr. 4, jf. færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 4, jf. § 130, stk. 1. Landsretten finder, at der ikke foreligger sådanne omstændigheder, at der er grundlag for i medfør af bekendtgørelsens stk. 3 at træffe bestemmelse om, at midlertidig inddragelse af det originale kørekort kun kan ske mod samtidig udstedelse af et midlertidigt kørekort.

Landsretten ændrer på denne baggrund byrettens kendelse således, at den midlertidige inddragelse af Ts førerret godkendes uden samtidig udstedelse af et midlertidigt kørekort.”

For Højesteret er fremlagt bl.a. usb-nøgler med optagelser fra videoovervågningen på Storebæltsbroen den 1. juni 2023. Desuden er fremlagt politirapporter om afhøring af vidner, hvis biler efter det oplyste kørte hen over eller blev ramt af kartofler på Storebæltsbroen.

Retsgrundlag

Reglerne om betinget førerretsfrakendelse i tilfælde af tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden og om ubetinget frakendelse i tilfælde af særligt hensynsløs kørsel fremgår af færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1, henholdsvis § 126, stk. 1, nr. 4. Bestemmelserne har følgende ordlyd:

”§ 125. Føreren af et motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, bortset fra lille knallert, skal betinget frakendes retten til at føre et sådant køretøj, hvis
1) føreren under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden har voldt skade på person eller ting eller fremkaldt fare herfor...

§ 126. Føreren af et motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, bortset fra lille knallert, skal ubetinget frakendes retten til at føre et sådant køretøj, hvis føreren

...

4) forsætligt har voldt skade på andres person eller ting, forsætligt har fremkaldt nærliggende fare herfor eller i øvrigt har ført motordrevet køretøj på særligt hensynsløs måde...”

Bestemmelserne stammer oprindeligt fra lov nr. 270 af 26. juni 1975, § 70 a, der havde følgende ordlyd:

”§ 70 a. Retten til at føre de i § 70 nævnte motordrevne køretøjer skal endvidere frakendes, såfremt:

- 1) føreren af et sådant køretøj under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdsels-sikkerheden har voldt skade på person eller ting eller fremkaldt fare herfor eller
- 2) frakendelse findes begrundet ved beskaffenheden af den begåede forseelse, og hvad der i øvrigt foreligger oplyst om tiltaltes forhold som fører af motordrevet køretøj.

Stk. 2. Frakendelse sker betinget, medmindre føreren:

- 1) forsætlig har voldt skade på andres person eller ting, forsætlig har fremkaldt nærliggende fare herfor eller i øvrigt har ført motordrevet køretøj på særlig hensynsløs måde...

I lovforslaget, der ligger til grund for 1975-loven, er anført bl.a. følgende om udviklingen på området for førerretsfrakendelse og behovet for indførelse af betinget frakendelse (Folketings-tidende 1974-75, 2. samling, tillæg A, forslag nr. 117, sp. 1990 ff.:

”3. Hensynet til forebyggelse af færdselsuheld kræver imidlertid ikke nødvendigvis, at frakendelse sker ubetinget. Efter justitsministeriets mening vil de nævnte præventive hensyn kunne varetages gennem en ordning, hvorefter frakendelse ved førstegangsovertrædelser som udgangspunkt sker betinget. Dette vil indebære, at frakendelsen suspenderes med den virkning, at der sker ubetinget frakendelse, hvis føreren inden for en periode af 3 år på ny fører motordrevet køretøj under sådanne omstændigheder, at frakendelse skal ske, medens virkningerne af den betingede frakendelse i modsat fald bortfalder. Den betingede frakendelse vil således virke som en kraftig advarsel til føreren.

Ved en sådan ordning vil man også opnå at afbøde de meget alvorlige konsekvenser, som en ubetinget frakendelse har i de tilfælde, hvor føreren i sit erhverv eller på anden måde, f.eks. ved transport til og fra arbejde, er afhængig af at kunne benytte motorkøretøj.

Der findes imidlertid situationer, hvor ubetinget frakendelse fortsat bør anvendes også ved førstegangsovertrædelser. Hvor der foreligger en særlig hensynsløs kørsel, forekommer det ikke motiveret at anvende betinget frakendelse. En sådan kørsel udsætter normalt andre trafikanter for fare og vil være udtryk for en holdning hos føreren, som gør det betænkeligt at lade den pågældende fortsætte som fører uden afbrydelse.”

Af de specielle bemærkninger til de foreslåede bestemmelser om henholdsvis betinget og ubetinget førerretsfrakendelse (de foreslåede § 123 og § 124 i lovforslaget) fremgår sp. 1995 ff. bl.a. følgende:

”*Til § 123.*

Bestemmelsen angiver kriterierne for frakendelse af førerretten – være sig betinget eller ubetinget.

...

I *stk. 2, nr. 1*, fastlægges kriterierne for frakendelse på grund af kørselsfejl eller lignende. Som anført i de almindelige bemærkninger tilsigtes der ikke med den foreslåede af-fattelse af bestemmelsen en ændring af den praksis, som har udviklet sig på grundlag af

den gældende regel i § 70, stk. 1, 1. led. Formuleringen har derimod til formål at bringe lovtæksten i bedre overensstemmelse med gældende praksis.

Med udtrykket ”under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden” sigtes der for det første til tilfælde, hvor grundlæggende og sikkerhedsmæssigt betydningsfulde færdselsregler er tilsidesat. Er der tale om overtrædelse af sådanne fundamentale færdselsregler, vil frakendelse i overensstemmelse med gældende praksis kunne ske, selv om der ikke foreligger en særlig kvalificeret form for tilregnelser i form af forsæt, grov uagtsomhed, bevidst uagtsomhed eller lignende. Efter justitsministeriets mening er det både af generalpræventive grunde og af hensyn til mulighederne for at fastlægge en nogenlunde ensartet og overskuelig praksis af væsentlig betydning, at frakendelse i disse tilfælde ikke gøres afhængig af bevis for et særlig dadelværdigt subjektivt forhold. Tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden vil endvidere kunne foreligge, hvor kørslen – selv om der ikke er tale om overtrædelse af fundamentale færdselsregler – må karakteriseres som hensynsløs, hasarderet eller chancepræget.

I begge situationer kræves det tillige, at kørslen har voldt skade eller fremkaldt fare herfor. Med reglen om farefremkaldelse har det ikke været hensigten at stille krav om, at der nødvendigvis skal foreligge en aktuel fare. Det vil efter omstændighederne være tilstrækkeligt, at der ved overtrædelsen af den pågældende færdselsregel typisk skabes en farlig situation. Netop den i subjektiv henseende dadelværdige kørsel, f. eks. overhaling under overskridelse af dobbelte spærrelinier, vil ofte være karakteriseret ved, at den – selv om der ikke fremkaldes nogen konkret overhængende fare – er egnet til at fremkalde fare...

Til § 124.

Bestemmelsen angiver området for betinget, henholdsvis ubetinget frakendelse af førerretten.

...

Bestemmelsen i *stk. 2* indeholder reglerne om betinget-ubetinget frakendelse ved kørselsfejl og lignende. Som anført i de indledende bemærkninger er det efter lovforslaget udgangspunktet, at frakendelse ved førstegangsovertrædelser skal ske betinget.

Reglen i *nr. 1* angiver de tilfælde, hvor frakendelse skal ske ubetinget også ved førstegangsovertrædelser. Foruden i tilfælde, hvor der foreligger forsætlig skadetilføjelse, f. eks. forsætlig påkørsel, skal ubetinget frakendelse ske, hvor føreren forsætlig har fremkaldt nærliggende fare for skadetilføjelse eller i øvrigt har kørt på særlig hensynsløs måde. En sådan kørsel er karakteriseret ved, at føreren bevidst sætter sig ud over hensynet til andres sikkerhed. I modsætning til, hvad der er tilfældet med hensyn til anvendelsen af § 123, stk. 2, nr. 1, stilles der således her altid krav om en kvalificeret form for tilregnelser. Bestemmelsen vil eksempelvis omfatte kørsel, der retter sig mod at forulempe eller bringe en anden trafikant i fare (chikanekørsel), hasarderet kørsel, f. eks. for at unddrage sig forfølgning, hård og pågående kørsel, der medfører konkret skadeforvoldelse eller farefremkaldelse, og som udføres med bevidsthed om, at den fører til forulempelse eller farefremkaldelse, samt grove former for kapkørsel, flokkørsel og lignende ”chokkørsel”. Bestemmelsen vil også omfatte kørsel med køretøjer uden eller med meget betydelig nedsat bremse- eller styreevne eller andre mangler, der kan føre til nærliggende risiko for andre trafikanter, når risikoen har stået eller måttet stå føreren klart.

I den foreslåede formulering ligger endvidere, at de følger, som kørslen har haft i form af personskade eller materiel skade, ikke kan tillægges afgørende betydning. Om kørslen resulterer i sådanne skader, vil ofte bero på tilfældige omstændigheder, som ikke har nogen virkelig sammenhæng med kørslens karakter. For så vidt angår personskade er forslaget på dette punkt næppe ganske i overensstemmelse med de hidtil anlagte synspunkter, idet man efter gældende praksis også i relation til frakendelsesspørgsmålet har lagt vægt på, om der er sket personskade af et sådant omfang, at der har været grundlag for at dømmes for uagtsomt manddrab efter straffelovens § 241 eller uagtsom legemsbeskadigelse efter straffelovens § 249. Man har imidlertid ikke fundet, at de hensyn til de skadelidtes og omgivelsernes reaktion, som må antages at ligge bag denne praksis, bør tillægges afgørende betydning for valget mellem betinget og ubetinget frakendelse.
...”

Politiets adgang til midlertidig inddragelse af førerretten fremgår af færdselslovens § 130, der lyder:

”§ 130. Skønner politiet, at betingelserne for ubetinget frakendelse af førerretten eller retten til at føre lille knallert foreligger, kan politiet midlertidigt inddrage førerretten eller retten til at føre lille knallert. Politiet skal i forbindelse hermed vejlede føreren om prøvelsesretten, jf. stk. 2. Transportministeren fastsætter nærmere regler om politiets inddragelse af førerretten og retten til at føre lille knallert, herunder om foreløbig inddragelse af kørekort og knallertbevis mod udstedelse af midlertidigt kørekort.

Stk. 2. Den, hvis førerret eller ret til at føre lille knallert er midlertidigt inddraget, kan forlange inddragelsen prøvet af retten. Retten træffer ved kendelse afgørelse om inddragelsen.

Stk. 3. Det tidsrum, hvori førerretten eller retten til at føre lille knallert har været inddraget, fradrages i frakendelsestiden.”

Færdselslovens § 130 om midlertidig inddragelse af førerretten fik sin affattelse ved lov nr. 270 af 26. juni 1975. I de specielle bemærkninger til lovforslagets § 128, der i den vedtagne lov blev § 70 e, hedder det bl.a. (Folketingstidende 1974-75, 2. samling, tillæg A, lovforslag nr. 117, sp. 1999):

”Til § 128.

Efter reglen er det overladt til politiets skøn, om førerretten skal inddrages, inden sagen afgøres i retten. Inddragelse forudsætter, at betingelserne for en ubetinget frakendelse skønnes at foreligge...”

Ved lov nr. 317 af 17. maj 1995 blev i færdselslovens § 130, stk. 1, 3. pkt., indført mulighed for trafikministeren til at fastsætte nærmere regler om politiets inddragelse af førerretten, herunder om foreløbig inddragelse af kørekort mod udstedelse af midlertidigt kørekort. I de spe-

cielle bemærkninger til bestemmelsen hedder det bl.a. (Folketingstidende 1994-95, tillæg A, lovforslag nr. L 111, s. 1235):

”Efter færdselslovens § 130 har politiet hjemmel til midlertidigt at inddrage førerretten, såfremt politiet skønner, at betingelserne for ubetinget frakendelse af førerretten foreligger.

Justitsministeriet udsendte den 11. november 1977 en cirkulæreskrivelse til politiet og anklagemyndigheden, ifølge hvilken politiet i de tilfælde, hvor det skønnes, at betingelserne for ubetinget frakendelse af førerretten foreligger, men hvor dette dog ikke er utvivlsomt, kan inddrage det originale kørekort og udstede et midlertidigt kørekort.

...

Indholdet af cirkulæreskrivelsen blev i 1986 overført til kørekortcirkulæret og fremgår i dag af § 25 i Justitsministeriets cirkulære nr. 70 af 1. juni 1992 om kørekort.

Justitsministeriets lovafdeling antog imidlertid i et notat af 28. september 1992 til den daværende Færdselssikkerhedsafdeling, at ordningen med udstedelse af midlertidige kørekort næppe har det fornødne hjemmelsgrundlag, hvorfor Justitsministeriet anbefalede, at der tilvejebringes særskilt lovhjemmel, hvis den hidtil førte praksis skulle opretholdes.

På foranledning af Trafikministeriet, hvortil området siden er overført, foretog Justitsministeriet høring af Politidirektøren i København, Foreningen af politimestre i Danmark og Rigsadvokaten. Det fremgår heraf, at ordningen har haft et vidt anvendelsesområde og i øvrigt har fungeret som en hensigtsmæssig afbalancering mellem på den ene side hensynet til at begrænse kørekortinddragelse mest muligt i sager med et ikke helt utvivlsomt domfældelsesgrundlag og på den anden side retshåndhævelsessensyn og praktiske administrative hensyn.

Justitsministeriet anbefalede på denne baggrund, at der tilvejebringes en sådan særskilt lovhjemmel, således at den hidtidige praksis kan opretholdes.

...

Det foreslås derfor, at der indføres udtrykkelig hjemmel for trafikministeren til at fastsætte regler svarende til reglerne i kørekortcirkulærets § 25.”

Den dagældende bestemmelse i § 102, stk. 1, nr. 4, og stk. 3 (nu § 103, stk. 1, nr. 4, og stk. 3) i kørekortbekendtgørelsen, jf. bekendtgørelse nr. 1843 af 22. september 2021 som ændret ved bekendtgørelse nr. 928 af 21. juni 2022, er sålydende:

”§ 102. Skønner politiet, at betingelserne for ubetinget frakendelse af førerretten eller retten til at føre lille knallert foreligger, skal det originale kørekort i følgende tilfælde midlertidigt inddrages:

...

4) Ved beslutning om sigtelse for forhold, der kan medføre ubetinget frakendelse af førerretten i medfør af færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 4, 10 eller 11.

...

Stk. 3. Skønnes betingelserne for ubetinget frakendelse af førerretten eller retten til at føre lille knallert at foreligge, men er dette ikke utvivlsomt, kan midlertidig inddragelse af det originale kørekort kun ske mod samtidig udstedelse af et midlertidigt kørekort, jf. dog stk. 4.”

Anbringender

T har anført navnlig, at det ikke er utvivlsomt, at betingelserne for ubetinget frakendelse af førerretten foreligger, jf. færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 4, hvorfor betingelserne for midlertidig inddragelse af førerretten ikke er opfyldt, jf. kørekortbekendtgørelsens dagældende § 102, stk. 1, nr. 4, jf. stk. 3, jf. færdselslovens § 130, stk. 1, 1. pkt.

Der er ikke sket personskade, og der har været tale om en enkeltstående, koordineret aktion, som er gennemført med forsigtighed.

Administrativ inddragelse af førerretten sker som udgangspunkt alene i klare tilfælde, typisk i sager om spiritus- eller narkokørsel, når den retskemiske erklæring foreligger.

Administrativ inddragelse er særdeles indgribende, idet T er selvstændig vognmand og efter inddragelsen er afskåret fra at ernære sig som sådan.

Ved vurderingen af, om der skal ske midlertidig inddragelse af førerretten uden samtidig udstedelse af et midlertidigt kørekort, skal der tages hensyn til, om inddragelsen vil have et forebyggende formål, herunder om der er risiko for lignende hændelser eller andre færdselslovs-overtrædelser. Der er ikke risiko for nye færdselslovsovertrædelser, da hændelsen var politisk motiveret og angik et lovforslag, som er færdigbehandlet og vedtaget.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at det efter forarbejderne til færdselslovens § 130 oprindeligt var tilsigtet, at der skulle gives politiet et ret vidt skøn i forhold til at vurdere, om der var grundlag for midlertidig inddragelse af førerretten.

I lovforslag nr. 127 af 16. december 2020 (Skærpet indsats mod vanvidskørsel) blev tilkendegivet, at Transport- og Boligministeriet ville ændre kørekortbekendtgørelsen, så det blev sikret, at politiet straks skal inddrage førerretten administrativt frem mod straffesagen i sager,

hvor føreren sigtes for de færdselslovsovertrædelser, der er omfattet af definitionen af "vanvidskørsel".

Det konkrete skøn i sagen skal foretages i dette lys.

Der var nærliggende fare for nogens liv eller førlighed, da T læssede flere tons kartofler af på vejbanen, og T havde forsæt til fremkaldelse af denne fare. Flere biler var ved at påkøre hinanden, og flere biler blev beskadiget som følge af aflæsningen af kartofler. T har forsætligt voldt skade på andres ting og forsætligt fremkaldt nærliggende fare for skade på personer og ting. Betingelserne for frakendelse, jf. færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 4, 1. led, er derfor opfyldt.

T har ført motordrevet køretøj på særligt hensynsløs måde, idet han bevidst har sat sig ud over hensynet til andre trafikanters sikkerhed. Betingelserne for ubetinget frakendelse af førerretten i medfør af færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 4, 2. led, er derfor opfyldt.

Ts kørsel må betegnes som vanvidskørsel, og det er utvivlsomt, at der skal ske ubetinget frakendelse af førerretten, hvorfor politiet var forpligtet til at inddrage hans kørekort uden samtidig at udstede et midlertidigt kørekort.

Højesterets begrundelse og resultat

Den 1. juni 2023 læssede T flere tons kartofler af på motorvejen ved Kolding og på motorvejen i både vest- og østgående retning på Storebæltsbroens lavbro. Han blev anholdt af politiet, da han efter at have læsset kartofler af i østgående retning kørte gennem betalingsanlægget på sjællandssiden. Politiet inddrog som følge af kørslen administrativt hans originale kørekort uden udstedelse af et midlertidigt kørekort.

Sagen angår, om politiet var berettiget hertil efter færdselslovens § 130, stk. 1, jf. § 102, i den dagældende kørekortbekendtgørelse.

I færdselslovens § 130, stk. 1, er fastsat, at hvis politiet skønner, at betingelserne for ubetinget frakendelse af førerretten foreligger, kan politiet midlertidigt inddrage førerretten.

Af § 102, stk. 1, nr. 4, i den dagældende kørekortbekendtgørelse (nu § 103, stk. 1, nr. 4), som var udstedt med hjemmel i færdselslovens § 130, stk. 1, 3 pkt., fremgår, at hvis politiet skønner, at betingelserne for ubetinget frakendelse af førerretten foreligger, skal det originale kørekort midlertidigt inddrages ved beslutning om sigtelse for forhold, der kan medføre ubetinget frakendelse af førerretten i medfør af færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 4. Skønnes betingelserne i § 126, stk. 1, nr. 4, at foreligge, men er dette ikke utvivlsomt, kan midlertidig inddragelse af det originale kørekort kun ske mod samtidig udstedelse af et midlertidigt kørekort, jf. dagældende kørekortbekendtgørelses § 102, stk. 3.

Efter færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 4, sidste led, kan der ske ubetinget frakendelse af førerretten, hvis føreren har ført motordrevet køretøj på særligt hensynsløs måde. Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at særligt hensynsløs kørsel er karakteriseret ved, at føreren bevidst sætter sig ud over hensynet til andres sikkerhed. Der er i forarbejderne givet eksempler på, hvad der udgør særligt hensynsløs kørsel, men opregningen er ikke udtømmende. En kørsel kan således også i andre tilfælde efter omstændighederne karakteriseres som særligt hensynsløs.

Det vil bero på en konkret vurdering i den enkelte sag, om føreren af et motordrevet køretøj har kørt på særligt hensynsløs måde. Der vil som følge af navnlig bevismæssig usikkerhed kunne være grund til, at politiet i sager om ubetinget frakendelse af førerretten i medfør af § 126, stk. 1, nr. 4, udviser forsigtighed med at inddrage førerretten midlertidigt, idet inddragelse af det originale kørekort uden udstedelse af et midlertidigt kørekort som nævnt efter kørekortbekendtgørelsen kræver, at det er utvivlsomt, at førerretten skal frakendes ubetinget.

Der foreligger forklaringer fra T, herunder i grundlovsforhør, vidneforklaringer til politirapport og optagelser fra videoovervågning på Storebæltsbroen. Forløbet er herigennem velbelyst, og det kan således lægges til grund, at T fuldt bevidst læssede de betydelige mængder kartofler af på de nævnte tre motorvejsstrækninger, og at det på den ene strækning på Storebæltsbroen skete, mens han var i fart, og samtidig med at føreren af en personbil, som han kørte tæt på, uden held forsøgte at få ham til at standse aflæsningen af kartoflerne. Det kan endvidere lægges til grund, at T efter aflæsningen kørte væk fra stederne, uden at han sørgede for, at bilister, der efterfølgende ville komme kørende på motorvejsstrækningerne, var advaret om faren. Af videooptagelserne fra Storebæltsbroen ses det, at der var bilister, som – efter

aflæsningen var sket – kørte med betydelig fart gennem kartoflerne med deraf følgende udskridning og risiko for kollision.

Højesteret finder, at T herved bevidst satte sig ud over hensynet til andre bilisters sikkerhed på en måde, som i lyset af forarbejderne til færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 4, indebærer, at hans kørsel må anses for særligt hensynsløs.

Der foreligger ikke omstændigheder, som kan begrunde, at ubetinget frakendelse af førerretten undlades i medfør af færdselslovens § 126, stk. 2.

På denne baggrund finder Højesteret, at det må anses for utvivlsomt, at der skal ske ubetinget frakendelse af førerretten, og at det derfor var berettiget, at politiet inddrog det originale kørekort uden at udstede et midlertidigt kørekort, jf. § 102, stk. 3, i den dagældende kørekortbekendtgørelse.

Højesteret stadfæster herefter landsrettens kendelse.

Thi bestemmes:

Landsrettens kendelse stadfæstes.

Statskassen skal betale kæresagens omkostninger for Højesteret.